

जागतिक कॉमन्स सप्ताहाचे माध्यमातून सामूहिक वन हक्क धारक यांचे जाणीव जागृती कार्यक्रम

दे.सावरन/घाटंजी

यवतमाळ जिल्ह्यातील सामूहिक वन हक्क प्राप्त ग्रामसभा मध्ये फरडेशन फॉर इकोलॉजिकल सिक्युरिटी,यवतमाळ आणि पार्टनर संस्था आयोजित जागतिक कॉमन्स सप्ताह चे आयोजन दिनांक 4, 5 आणि 6 डिसेंबर 2024 पासून करण्यात आले. या कॉमन्स सप्ताह मध्ये जगातील वेगवेगळ्या राज्यातून विविध समुदायातील प्रतिनिधि यांची ऑनलाइन बैठक आयोजित केली असून कॉमन्स वर आयोजित केलेला सप्ताह आणि समेलन अशा विविध समुदायांना एका विचारमंचवर आणतो जे सामुदायिक, सामूहिक आणि नैसर्गिक साधन संरक्षणेचे संरक्षण आणि संवर्धन करण्यात अग्रस्थानी आहेत. जे करून ते एकत्र येऊन त्यांच्या वैचारिक देखाण घेण्या होईल. तसेच सामाजिक दर्जा आणि

संघीची समानता विषयी एकमेकांचे अनुभव एका विचारमंचावर प्रकट करतील या ऑनलाइन बैठकीत नैसर्गिक साधन संपत्तीचे व्यवस्थापन संवर्धन आणि संगोपन, जैवविविधता, पानी, सुशासन, जमीन आणि साधन संपत्तीचे सुशासन, कॉमन्स जलवायू क्रिया, शहरी कॉमन्स, पशुपालन आणि शेती संवर्धन, कॉमन्स आणि उपजीविके इतर करवापकाचे योजना, कॉमन्स आणि लिंग भेदभाव, कॉमन्स आणि संस्क्रुति, कॉमन्स संघर्ष आणि आव्हान इत्यादि बाबींवर

चर्चासत्र, अनुभव कथन आणि वशोगाया कार्य असताना आलेली आव्हाने या बाबत ग्रामसभा मधील नागरिक यांनी संवाद साधत आहे. संवाद साधणारे नागरिक हे सर्व सामूहिक वन हक्क धारक आहेत. त्यांनी त्यांचे भाषेत आपले अनुभव कथन केले आहे. हे ऑनलाइन समेलन आयोजित करण्यामागचा उद्देश देशातील सामुदायिक व सामूहिक साधन संरक्षित वर कम करणा त्या विविध घटकना एकत्र आणणे आहे. असे या वेळी त्रहर यवतमाळचे जिल्हा समन्वयक गोविंद पेंडणेकर यांनी माहिती दिली. त्याच प्रमाणे त्यांचे सहकारी विक्रेता आणि आनंद यांनी कॉमन्स म्हणजे अश्या

जागा, संसाधने (जमीन, पानी, जंगल) आणि परंपरा ज्या समुदायाने सामूहिकरित्या समुदायाच्या फायद्याकरिता (उपजीविकासाठी, निवास करिता) व्यवस्थापित जतन आणि वापर केला आहे. त्यांचे वापर आणि स्वयंचलित व्यवस्थापन करिता एकत्रित येवून ठरविलेले नियम, शिस्त, सांस्कृतिक मानके विकसित करणे होय. नैसर्गिक संसाधने जसे की जमीन, पाणी, वन, सामुदायिक स्वयंपाकघर आणि ग्रामीण शहरी रस्ते, पानवटे पिण्याचे पानी असलेल्या जागा या सारख्या जागा पासून, सांस्कृतिक आणि पारंपरिक ज्ञानपद्धती पासून ते डिजिटल आणि इंटरनेट आधारित माहितीसह ही सर्व कॉमन्स उदाहरणे आहेत वा विषयी माहिती दिली. तेव्हा दिनांक ४, ५ आणि ६ डिसेंबर २०२४ रोजी कुमया ऑनलाइन बैठक

करिता आवश्यक साधन साहित्य टीव्ही, स्पीकर, इंटरनेट सुविधा आणि बैठक व्यवस्था ग्रामसभा स्तरावरून उपलब्ध करावे आणि सामूहिक वन हक्क प्राप्त ग्रामसभा मध्ये कॉमन्स वर समेलन, २०२४ आयोजित करणेसाठी सर्व शासकीय कार्यालय, शाळा, महाविद्यालय, ग्रामीण भागात कार्यरत सामाजिक संस्था, महिला बचत गट, कृषि गट, सामूहिक वन हक्क मध्ये कार्यरत सर्व समिती सदस्य यांनी सहभाग आणि सामीलकी नोंदवावी करिता या द्वारे आव्हान केले आहे. तेव्हा यवतमाळ जिल्ह्यातील सर्व गावात मोठ्या प्रमाणात जागतिक कॉमन्स आठवडा 4, 5 आणि 6 डिसेंबर 2024 रोजी साजरा करण्यात आला आहे. या माध्यमातून सामूहिक वन हक्क धारक यांना प्रश्न अधिकार आणि हक्क विषयी जाणीव जागृती होत आहे.

या करिता कार्यरत सर्व फ्रील्ड ट्रेनर आणि मास्टर ट्रेनर सर्व ग्रामसभा मध्ये कॉमन्स वीक साजरा करणे साठी प्रयत्न करीत आहेत. अश्या प्रकारे कॉमन्स वीक, (सप्ताह आठवडा) 2024 यवतमाळ जिल्ह्यात साजरा होत आहे. कुमया यवतमाळ जिल्ह्यात जागतिक कॉमन्स सप्ताहाचे माध्यमातून सामूहिक वन हक्क धारक यांचे करिता जाणीव जागृती कार्यक्रम मध्ये घाटंजी तालुक्यातील शाळा महाविद्यालय यांचा मोठ्या प्रमाणात सहभाग आहे ज्यात शि.प्र.म. विज्ञान व निलानी कला वाणिज्य महाविद्यालय, शि.प्र.म कन्या शाळा, जिजाऊ आश्रम शाळा खापरी, जि प शाळा शिरोली जि प शाळा रामपूर, जि प शाळा घोटी, बाबासाहेब विद्यालय शिरोली, आदी शाळांचा शिक्षक शिक्षकेतर कर्मचारी सदस्य विद्यार्थी यांचा सहभाग होता.